

среднесуточный прирост 1051 г и выше. Самый низкий объем эякулята характерен для бычков, среднесуточный прирост которых составил 750 г и ниже. По этому показателю они уступали бычкам других групп на 0,3 мл ($P < 0,01$). Наиболее высокая подвижность спермиев характерна для бычков, прирост которых был более 751 г/сут. Изменчивость данного признака находилась в пределах от 17,5% (III группа) до 23,2% (I группа). Минимальное количество спермиев в эякуляте было в группе животных с низким среднесуточным приростом (0,3 млрд./мл), а максимальное – у бычков с приростом 1051 г/сут и выше (0,35 млрд./мл).

Таким образом, самый низкий брак замороженной спермы обнаружен у бычков, производственное созревание которых наступило в 11 – 12-месячном возрасте ($P < 0,05$), а самый высокий объем эякулята у животных со среднесуточным приростом более 751 г.

УДК 947

ЮРГЕВИЧ Н.К., старшы выкладчык
УА “Віцебская дзяржаўная акадэмія ветэрынарнай медыцыны”

ПРАБЛЕМЫ КУЛЬТУРНАГА РАЗВІЦЦА БЕЛАРУСКОЙ ВЁСКИ ў 1920-я гг. (НА ПРЫКЛАДЗЕ ВІЦЕБШЧЫНЫ)

Важнай задачай на шляху будаўніцтва савецкага грамадства з’яўлялася ліквідацыя непісьменнасці і малапісьменнасці насельніцтва Беларусі. Пачатак гэтай значнай справы быў пакладзены дэкрэтам СНК РСФСР ад 26 снежня 1919 г. “Аб ліквідацыі непісьменнасці сярод насельніцтва РСФСР”. У 1919-20 гг. у Віцебскім павеце на ўліку было больш 37 тыс. непісьменных. Для вырашэння пытання з арганізацыяй вучобы мясцовае кіраўніцтва загадала вызваляць непісьменных на час навучання “от всех видов трудовых и гужевых повинностей”, а іх абавязкі размяркоўваць сярод астатняга насельніцтва [1, арк. 7]. Такая справа пашырылася з 1926 г., калі у БССР пачало працаваць таварыства “Проч непісьменнасць”, узначаленае старшынёй ЦВК БССР А. Чарвяковым. Аднак адсутнасць неабходнай літаратуры, недахоп настаўнікаў, нізкая якасць выкладання, вялікі адсеў навучэнцаў не спрыялі хуткаму вырашэнню праблемы па ліквідацыі непісьменнасці дарослых [1, арк. 3]. Усяго за 1926-1932 гг. пункты па ліквідацыі непісьменнасці і школы граматы ў рэспубліцы закончыла больш за 800 тыс. чалавек.

Развіталася і школьная справа на Віцебшчыне. Напрыканцы 1920-х гг. адкрываліся ў асноўным пачатковыя школы, дзе вялікая ўвага ўдзялялася працоўнаму навучанню. Большасць вясковых школ працавала ў сялянскіх хатах на самазабеспячэнні, таму вучоба дзяцей амаль поўнацю залежала ад бюджэту сям'і. Паступова вырашалася кадравая праблема ў беларускай вёсцы.

На Віцебшчыне у 1920-я гг., як і ва усёй краіне, вялікае значэнне ў ходзе сацыялістычнага будаўніцтва надавалася культурна-асветным установам, якія павінны былі садзейнічаць палітычнай асвеще насельніцтва і наладжваць культурныя мерапрыемствы. У 1920 г. у Віцебскім павеце дзейнічалі 33 бібліятэкі, 13 Народных дамоў, 4 клубы, 1 народны тэатр, 4 музычныя і харавыя студыі, 70 хат-чыталень. Праўда, у пачатку 20-х гг. развіццё культустаноў Віцебскага павета стрымлівалася слабай матэрыяльна-тэхнічнай базай.

Такім чынам, становішча вясковых школ і культурна-асветных устаноў у 20-я гг. на Віцебшчыне было даволі няпростым, на што ўплывалі недахоп сродкаў на патрэбы культуры і кваліфікаваных кадраў. Шмат праблем было пераадолена ў 1930-я гг. На жаль, многія дасягненні ў сістэме адукацыі і культуры былі страчаны ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны.

Спіс літаратуры. 1. Дзяржаўны архіў Віцебскай вобласці (ДА ВВ). – Фонд 221 - Воп. 1 - С. 14.

УДК 636.592:611.438:611.13

ЯКИМЕНКО Л.Л., аспирант

Научный руководитель **МАЦИНОВИЧ А.А.**, кандидат вет. наук, доцент

УО «Витебская государственная академия ветеринарной медицины»

ИСТОЧНИКИ КРОВΟΣНАБЖЕНИЯ ТИМУСА ИНДЕЕК БЕЛОЙ ШИРОКОГРУДОЙ ПОРОДЫ В ПОСТНАТАЛЬНОМ ОНТОГЕНЕЗЕ

Знание закономерностей структурной организации сосудистого русла создает морфологическую базу для раскрытия механизмов функционирования органов, помогает разобраться в процессах адаптации и изменениях органа в условиях нормы и патологии.